

11. May. 1842

FACTS

Date:

11. May. 1842

Page number:

Dagbog A, side 23-25

TRANSCRIPTION

11. May.

Moders¹ Ankomst hertil vil vist gjøre, at jeg nu sjældnere kommer ud i Selskab end tilforn. Det er moersomt for mig at lægge Mærke til hvorledes jeg i saa Henseende har havt det i de 5 Vintre, jeg har tilbragt her i Byen paa egen Haand, siden mine Forældre flyttede til Frederiksværk. Den første Vinter boede jeg hos Carl² i Kastellet, og kom aldrig ud til Andre end Seidelins³ og Læssøes;⁴ den næste Vinter lidt mere, da jeg boede i Nyeboeder og saaledes er det gaaet fremad indtil jeg efterhaanden kom i mange Familier og undertiden i lange Perioder næsten hver Aften var ude. Men i Førstningen, naar jeg blev bedt i Selskab syntes jeg, at jeg skyldte Vert og Vertinde at gaae hen til dem med et muntert Ansigt, som til en Fest, som jo Selskabet skulde være, men altid fik jeg en Spand Vand over Hovedet for at afkjøle min ungdommelige Varme, barnagtige Glæde, og det hjalp da ogsaa saa vel, at jeg lærte Selskabet var mere til at kjede sig ved end til at more sig i. Men efterhaanden har jeg lært: at man bør gaae ganske ligegyldig derhen uden mindste Fordring til det Hele eller til den Enkelte, og nu har jeg tit moret mig, fordi jeg ikke •24• ventede det; man træffer dog tit elskværdige og interessante Mennesker, hvis Omgang dog er værd at søge; men Selskabslivet i det Hele staaer ikke synderlig høit hos mig, og har aldrig havt betydelig Indflydelse paa mit Væsen, jeg har ikke engang faaet den Lethed i Omgang, som man dog sædvanlig tilegner sig i Salene med Hatten i Haanden. Blytungt og altfor ærligt er mit Væsen, det er baade glædeligt og byrdefuldt for mig: glædeligt fordi det er min faste Tro, at Ærlighed varer længst, og jeg hader disse sledske glatte Aal, der veed at smutte fra enhver Ubehagelighed; jeg ønsker ikke at ligne dem; men byrdefuldt er det ogsaa at være ganske oprigtig og godmodig og venlig, da man saa let bliver overhængt af en Deel ubetydelige, kjedsommelige, godmodige Mennesker, som plager [overstreget: een] [mig] grueligt, men som jeg dog ikke kan være uartig imod, hvilket dog er det eneste der kan befrie mig fra dem. Derfor har altid den Bemærkning i "gamle Minder"⁵ slaaet mig: at man skal behandle Herrer saa mut, at man i et væk støder dem uden nogensinde at fornærme dem. – Men ganske uden for dette staaer denne og forrige Vinters Fredagaftener hos Professor Høyens.⁶ Alene at see denne Krands om Bordet: Professoren selv, Sonne, Bindsbølle, Marstrand, Roed, Hilker og Købke,⁷ det er en stor Glæde, og jeg anseer det som et Tegn paa, at Høyen venter ogsaa noget af Skovgaard⁸ og mig, at han har opfordret os til at slutte os dertil. Vi sidde der, og lytte med inderlig Glæde til deres Fortællinger om Italien, om de gamle Kunstnere, som de selv have at takke for deres Dygtighed. Og Bindsbølle fortæller med meget Liv om Orienten; han er en prægig, livsfrisk Kunstner med Varme og Begeistring uden det fjerneste Skin af Sentimentalitet; der er en Lystighed og et Lune i hvad han siger, som er mageløs og man maa blive godt stemt, naar man er sammen med ham.

Ja, mange Gange har Skovgaard og jeg bagefter gjentaget, hvad vi der har hørt, og det har havt en stærk, og saavidt vi kunde skjønne, gavnlig Inflydelse paa vor Kunst. – For den og for min Moder vil jeg nu leve, og kun imellem blade i denne Bog og mindes, hvad der stærkest har bevæget mit Sind, hvad jeg ikke vil glemme. Lad saaledes Tiden kun gaae hen, jeg vil anvende den vel, des hurtigere gaaer den, og, des hurtigere afdækkes ogsaa Fremtidens Gaader, hvis Løsning jeg længes efter! –

•25•

senere samme Dag

Da jeg var henne hos Moder til Middag viste Louise mig sin lille Samling af Tegninger, hvoriblandt jeg troede var et Portrait af Louise Neergaard, som jeg i mit stille Sind havde glædet mig til at copiere. Men [hun] havde intet; de, jeg havde tegnet vare blevne paa Vedby-Gaard. Nu, jeg trænger vel ikke til et saadant Billede for at mindes hende, og, uagtet jeg hader, hvad man kalder Souvenirs, saa kan jeg ikke negte, at jeg aldrig uden Glæde tegner i den gamle Bog,⁹ hun har givet mig, da hun hørte, at jeg saa gjerne til mine Pennetegninger ønskede gammelt Papir, fordi det gjerne er fastere og tillige guult. Jeg ændser ikke at den er helt igjennem linieret og bilder Folk ind det er for Papirets Skyld, at jeg bruger en Bog i et saa underligt Format; men det er for hendes Skyld, og jeg er vel i dette som i meget Andet ligesaa daarlig som Andre. Men denne Bog har jeg faaet saa kjær; jeg vil lade den indbinde, at den maa staa sig bedre, og den skal længe glæde mig, dobbelt fordi jeg veed, hun aldrig vil give Noget bort til Erindring om sig; men jeg skal heller ikke misbruge hendes Gave, intet er mig modbydeligere end det Afguderi, der drives med visne Roser, forkrøllede Baand o. s. v.; men jeg er glad for min lange Bog! – [Justitsraad Thomsen¹⁰ kalder den Indtægtsbog for Landskaber.]

¹ Cathrine (Trine) Lundbye, f. Bonnevie (1792-1863).

² Lundbyes ældste storebror, Christian "Carl" Lundbye (1812-1873), var i årene 1837-1842 lærer ved officersskolen.

³ Lundbyes moster, Anna Elisabeth (Lise) Seidelin, f. Bonnevie (1794-1880) og hendes mand søofficeren Jens Seidelin (1790-1863).

⁴ Vennen Thorald Læssøes forældre, havnekontrollør Niels Frederik Læssøe (1775-1831) og Margrethe Juliane Signe Læssøe, f. Abrahamson (1781-1870).

⁵ Carl Bernhards Gamle Minder, udgivet i 1840-1841.

⁶ Kunsthistorikeren N.L. Høyen (1798-1870) og hans hustru Edele Birgitte Westengaard (1799-1883).

⁷ Det lille selskab, der jævnlig samledes hos Høyen, bestod af maleren Jørgen Sonne (1801-1890), arkitekten M.G. Bindesbøll (1800-1856), malerne Wilhelm Mørstrand (1810-73), Jørgen Roed (1808-1888), Georg Hilker (1807-1875) og Christen Købke (1810-1848).

⁸ Malerkammeraten P.C. Skovgaard (1817-1875).

⁹ Om Lundbyes såkaldt "lange bog", se Marianne Saabye (red.): Tegninger & huletanker – Johan Thomas Lundbye 1818-1848, udst.kat. Den Hirschsprungske Samling, København 1998, s. 213-255.

¹⁰ Museumsmanden Christian Jürgensen Thomsen (1788-1865).

jeg aldrig ser for meget; da jeg aldrig med Hensigt har ventet meget af jend. 23.
Diske Hensigt, og derfor ikke tør tro, at jeg nogen sinde vil kunne indrette
et Hjem, som jeg ønsker, saa vil jeg gaae den anden Vej, og være med det
nødvendige, og glæde mig ved den Frihed man nyder, naar man ser et
Fæstet selv; jeg vil søge min Glæde og min Hverdags i Læse men ikke i det
Skal, og jeg tør dog kæmpe med i Tilfredshed med Mange, der leve i Oasen.

9 Maj

Gjæstene ere de Eftermiddag, vi i disse Dage modtage om den store Plede-
brand i København. — Ved reise Thorvald Læssøe til Tyskland. — Forinden kommer
maaskee min elskede Moder hertil Bogen for at se, ogsaa vil jeg hjælpe meget paa mig.

10 Maj

Tanorger kom Moder og Louise fra Helsingborg, og vi er her i et Hjem
som den gamle og hyggeligt og ventligt, som min den elskede Moder der har.
Mange tinge Dage har hun haft, men hendes Sind er blødt og kjærligt allige-
vel, og maatte hun længe leve med os. Det er rent, at hun bor i Hæst-
let, hvor til kommer sig, saamange Barndomsveninder.

11 Maj

Moderes Ankomst hertil vil vist give, at jeg nu gjældene kommer ind
i Ledselskab end tilforn. Det er maaskee for mig at lægge Mærke til
hvorledes jeg i den Henseende har haft det i de 5 Vintre, jeg har tilbragt
her i Bogen paa egen Haand, siden mine Fædres flyttede til Frederiks-
værk. Den første Vinter havde jeg her i Hæst i Hæstet, og kom aldrig
ud til andre end Ledselsers og Kjøres; den næste Vinter lidt
mere, da jeg havde i Nys bader og saaledes er det gaaet fremad indtil
i efterhaanden kom i mange Familier og indvunden i lange Perio-
der næsten hver Aften var inde. Men i Forstningen, naar jeg blev
helt i Ledselskab syntes jeg, at jeg skyldte Vert og Vertinde at gaae hen
til dem med et minuttent Ansigt, som til en Fest, som jo Ledselskab
skulde være, men altid fik jeg en spand Vand over hovedet for at
afkøle min uordenlige Varme, barnagtige Glæde, og det hjalp
da ogsaa saa vel, at jeg lærte Ledselskab var mere til at kjæle sig
ved end til at more sig i. Men efterhaanden har jeg lært: at man
for gaae ganske ligegyldig derhen uden mindste Forberedelse til det Ple-
de eller til den Enkelt, og vi har jeg tit moret mig, fordi jeg ikke

24. ventede det; man træffer dog tit elskværdige og interessante Men-
nesker, hvis Omgang dog er værd at søge; men Selskabslivet i det
hele staaer ikke sjælden; herit hos mig, og her aldrig haft betydelig
Tilflydelse paa mit Væsen, jeg har ikke engang faaet den Lethed
Omgang, som man dog sædvanlig tilagener sig i Salene med Hatten
i Haanden. Betydeligt og ætligt er imidlertid Væsen, det er ganske glædeligt
og hyggeligt for mig: glædeligt fordi det er min faste Tro, at Betydeligt
er det længst, og jeg havde disse selske glatte Løb, for ved et omvælt fra
en haar Ubehagelighed; jeg ønsker ikke at ligne dem; men hyggeligt er
det ogsaa at have ganske oprigtig og godmodig og venlig, da man saa
let bliver overhalet af en del ubetydelige, kjedsommelige, gadmæssige
Mennesker, som glæder sig til at møde mig, men som jeg dog ikke kan gøre
næsten intet, hvilket dog er det eneste der kan hjælpe mig fra dem. Derfor
har altid den Domantidning, "gamle Vinder" slaaet mig, at man skal be-
handle Herrer saa mildt, at man i et øjeblik staaer dem uden nogen-
sinde at fornærme dem. — Men ganske udenfor dette staaer Børne
og forrige Vinters Fredag aften hos Professor Hagens. Alene
at see denne Børne om Bordet: Professorens sølv, Pinner, Børns skaller,
Marstrand, Rød, Hvilke og Hvide, det er en stor Glæde, og jeg ønsker det,
som et tegn paa, at Hagen ventte og saa meget af Skovgaard og mig,
at han har opfordret os til et øjeblik at dertil. Vi sidde der, og lytte med
indørlig Glæde til deres Fortællinger om Italien, om de gamle
Kunstnere, som de selv have at takke for deres Dygtighed. Og Børne-
heller fortæller med meget Liv om Orienten; han er en prægtig,
livsfri Kunstner med Varme og Begerstoring inden det fineste Skin
af Sentimentalitet; der er en Lyshed og et Lys i hans sige,
som er mageløs og maa man blive godt stævt, naar man er sammen
med ham. Ja, mange, mange Gange har Skovgaard og
jeg højeftent gentaget hvad vi der har hørt, og det har hørt en
større, og særligt vi kunne skønne, ganske Tilflydelse paa vor
Kunst. — For den og for min Møder vil jeg nu leve, og kom imellem
blade i denne Bog og minde, hvad der stærkest har beveget mig
ind, hvad jeg ikke vil glemme. Lad saaledes Tiden kun gaae hen,
jeg vil anvende den vel, der hurtigt gaaer den, og, der hurtigt
afslæks og saa Fremtidens. Gæder, hvis Læsning jeg længe efter.

De 12 var herre hos Moder til Mandag aften. Lærte mig sin lille
 Samling af Tegninger, hvoriblandt jeg traadte over et Portræt af Lær-
 se Hørgaard, som jeg i mit stille Sind havde glædet mig til at se.
 Men havde intet; de 12 havde tegnet sine egne paa Væggen. Nu
 jeg tænkte vel ikke til et saadant Billede for et minde, og, in-
 agtet jeg havde, hvad man kalder Lærersins, saa kan jeg ikke negte, at
 jeg alene inden Glæde tegner i den gamle Bog, hvor jeg givet mig, da
 hun hørte, at jeg saa gjerne til mine Lærtegninger afslude paa meget Papir
 fordi det gjælder en fast og tydelig grund. Og ender ikke at den er hellig
 i gjenem Lærersins og diller Folk ind det er for Papirets Skyld, at jeg bruger
 en Bog i et saa underligt Formål; men det er for hendes Skyld, og jeg
 er vel i dette som i meget andet ligesaa dærlig som Andre. Men denne
 Dag har jeg faaet saa meget, og jeg vil lade den indbringe, at den maa staa sig
 bedre, og den skal længe glæde mig, og alle fordi jeg ved, hun alene vil gi-
 ve Nogen hest til Erindring om sig; men jeg skal heller ikke minde hende
 hos Jæger, intet er mig, medhjælperene end det Offensiv, der endes med vis-
 ne Røser, for knæltet Raad o. s. v., men jeg er glad for min lange Dag!

I Fortælling til Færdigens Omsættelse af Schæfers spejles Kong Lear og
 den Rømtænkning om; i et man ikke ofte skal indtale, hvad man har
 sigt den for sig selv. Det gør jeg, at jeg efter og skaler maerke, da jeg meget
 de Ting, som mest levede interessere mig, skader den for mig selv og
 hører alt for det i kortet — det er tydeligt at være en saadant anden Dag.

Aften til Moder var min Gæst, hvad der lovede at komme her. Lørdag, saa mine
 smaa Lærere ville dog ikke gaa aarstige, men meget mere først nu bliver de.

Den Aften igaar fik vi et nyt og ganske ander og langt ventet Gæst.
 vatter end de saadanne Lørdags selskaber, og Moder og Lærersins var
 vel. Moder skjænkede Thee for os, og Lærersins sang bag efter. Vel er hun
 hos Stemme sang, men hendes Foredrag er saa naturligt og dog indtryks-
 fuldt, saa de samme Lærere, som tit blive kjedelige paa i hendes Mund
 dog en egen Ønde. Jeg var jeg henne i Vantens Kirke; jeg har længe
 ikke hørt Grundning og var vel stant dertil i dag. Der er dog en Størhed i

senere samme Dag 25.
 15. Maj
 15. Maj
 15. Maj

Institutionen som
 den kaldes den
 Indtægts bog for
 Land og Kæder.